

KELAJAKDA INGLIZ TILINI RIVOJLANISHI***Abdurafikova Maftuna Ikromjonovna****Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi**Ilmiy rahbar: Nilufar Zubaydova Ne'matillayevna*

Annotatsiya: Ushbu maqolada kelajakda ingliz tilining rivojlanishi, globalizatsiya, texnologiya va madaniy almashinish kabi asosiy omillar ko'rib chiqilgan. Ingliz tilining xalqaro muloqotdagi roli, yangi aksentlar va dialektlarning paydo bo'lishi hamda ta'lim tizimlaridagi o'zgarishlar bu tilning kelajagini qanday shakllantirishi haqida fikr yuritiladi. Texnologiya va onlayn ta'lim platformalarining ingliz tilini o'rganish jarayonidagi ta'siri va yangi so'zlar kiritilishining ahamiyati ta'kidlanadi. Maqola ingliz tilining kelajakdagi rivojlanishi uchun kutilayotgan tendensiyalarni va uning global ahamiyatini yoritadi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili, rivojlanish, globalizatsiya, texnologiya, madaniy almashinish, aksentlar, onlayn ta'lim, lingua franca, dialektlar.

Ingliz tili dunyodagi eng keng tarqalgan tillardan biri bo'lib, hozirgi kunda xalqaro muloqot, biznes va ilmiy tadqiqotlarda muhim rol o'ynamoqda. Kelajakda ingliz tilining rivojlanishi, o'zgarishi va global ahamiyati yanada ortishi kutilmoqda. Ushbu maqolada kelajakdagi ingliz tilining rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar va tendensiyalar ko'rib chiqiladi.

Globalizatsiya va ingliz tilining roli. Globalizatsiya jarayoni ingliz tilining tarqalishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Dunyo bo'ylab turli millat va madaniyatlar o'rtasida o'zaro aloqalar kuchaymoqda. Buning natijasida ingliz tili xalqaro til sifatida yanada mustahkamlanadi. Muloqot vositasi sifatida: Ingliz tili xalqaro biznes, siyosat va ilm-fan sohalarida asosiy muloqot vositasi sifatida xizmat qiladi. Bu jarayon ingliz tilining yanada ko'plab odamlarga o'rganilishini ta'minlaydi. Texnologiyaning ta'siri. Ingliz tilining rivojlanishida texnologiya muhim rol o'ynaydi. Internet va zamonaviy aloqa vositalari yordamida ingliz tilidagi materiallarga erishish imkoniyati kengayadi. Onlayn o'qitish: Onlayn platformalar va mobil ilovalar orqali ingliz tilini o'rganish osonlashadi. Masalan, Duolingo, Rosetta Stone kabi dasturlar ko'plab o'rganuvchilarni jalb etmoqda. Yangi so'zlar va iboralar: Texnologiya rivojlanishi bilan yangi so'zlar va iboralar ingliz tiliga kirib keladi. Ushbu so'zlar ko'pincha texnologik terminlar bilan bog'liq bo'ladi, bu esa ingliz tilining evolyutsiyasini ta'minlaydi.

Madaniy almashtirish. Dunyo xalqlari o'rtasidagi madaniy almashinish ingliz tilining rivojlanishiga ham ta'sir ko'rsatadi. Madaniyatlar o'rtasida o'zaro aloqalar

kuchayishi bilan ingliz tiliga yangi soʻzlar va iboralar qoʻshiladi. Global madaniyat: Film, musiqa va adabiyot kabi madaniyat sohalari ingliz tilining tarqalishini ragʻbatlantiradi. Masalan, Hollywood filmlari va ingliz tilidagi musiqalar dunyo boʻylab keng tarqalgan va koʻplab oʻrganuvchilarni ingliz tilini oʻrganishga undaydi. Yangi aksentlar va dialektlar. Kelajakda ingliz tilining oʻziga xos aksentlari va dialektlari yanada koʻpayishi kutilmoqda. Ingliz tilini oʻrganayotgan odamlar koʻp boʻlgani sari, turli aksentlar va dialektlar bir-biriga taʼsir qiladi. Globallashgan aksentlar: Aksentlar va talaffuzlar birlashib, yangi aksentlarning paydo boʻlishiga olib keladi. Bu jarayon, masalan, Amerika va Britaniya aksentlari oʻrtasida oʻzaro taʼsir koʻrsatishi mumkin. Taʼlim tizimlarida oʻzgarishlar. Kelajakda ingliz tili taʼlim tizimlarida yanada muhim ahamiyatga ega boʻladi. Ingliz tilini oʻrganish dasturlari yangilanadi va takomillashadi. Bilingval taʼlim: Koʻplab mamlakatlarda bilingual taʼlim dasturlari rivojlanadi, bu esa oʻquvchilarga ingliz tilini oson va samarali oʻrganishga yordam beradi. Hozir ingliz tili xalqaro biznes, ilm-fan, texnologiya va taʼlimning asosiy tili sifatida tanilgan. Kelajakda bu maqom mustahkamlanadi. Xalqaro tashkilotlar, korxonalar va ilmiy doiralar oʻzaro muloqotda ingliz tilidan keng foydalanishda davom etadi. Har bir mamlakatda bu tilni bilish shaxsiy muvaffaqiyatning asosiy omillaridan biriga aylanadi. Yaqinda hatto murakkab matnlarni real vaqt rejimida tarjima qilish imkoniyati mavjud boʻladi, bu esa ingliz tilidan foydalanishni osonlashtiradi.

Interaktiv oʻrganish vositalari: Virtual haqiqat, ovozli yordamchilar va sunʼiy intellekt bilan integratsiya qilingan taʼlim platformalari ingliz tilini oʻrganishni tezlashtiradi. Texnik tilning kengayishi: Texnologiya bilan bogʻliq yangi atamalar ingliz tilining lugʻatini boyitadi. Ingliz tili har bir mintaqada oʻziga xos uslubda qoʻllaniladi. Hindiston, Afrika yoki Osiyo davlatlari oʻz variantlarini shakllantirib, yangi talaffuz va uslublarni paydo qiladi. Kelajakda bu lahjalar oʻzini mustaqil yoʻnalish sifatida namoyon qilishi mumkin. Bu esa ingliz tilining yanada boy va koʻp qirrali boʻlishiga xizmat qiladi. Texnologiya va madaniy oʻzgarishlar tufayli ingliz tiliga har yili yangi soʻz va iboralar kirib kelmoqda. Masalan, raqamli texnologiya bilan bogʻliq "blockchain", "cryptocurrency", "metaverse" kabi soʻzlar kundalik hayotning bir qismiga aylanmoqda. Kelajakda ham bunday yangi atamalar tilni boyitishda davom etadi.

Globalizatsiya jarayonida ingliz tili boshqa tillar bilan aralashib, yangi tillarning shakllanishiga sabab boʻladi. Masalan, ispan va ingliz tillarining kombinatsiyasi sifatida "Spanglish" deb ataladigan aralash tildan keng foydalanilmoqda. Kelajakda boshqa mintaqalarda ham shunga oʻxshash aralash tillar rivojlanishi mumkin. Ilgari ingliz tilini oʻrganish koʻp vaqt va harakat talab qilgan boʻlsa, endi bu jarayon ancha

osonlashdi. Mobil ilovalar, onlayn kurslar va interaktiv platformalar ingliz tilini o'zlashtirishni sodda va qulay qildi. Kelajakda bu jarayon yanada qiziqarli va samarali bo'ladi. Ingliz tili ko'p millatli va madaniyatli bo'lgani uchun boshqa tillarning so'zlarini qabul qilib, boyib boradi. Shu bilan birga, u madaniy xilma-xillikni aks ettiruvchi til bo'lib qoladi. Bu esa global muloqotda yangi imkoniyatlar yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, kelajakda ingliz tili o'zgarishlar, yangi tendensiyalar va global aloqalar orqali rivojlanishda davom etadi. Texnologiya, madaniy almashinish va ta'lim tizimlaridagi o'zgarishlar ingliz tilining yanada keng tarqalishiga hissa qo'shadi. Ushbu jarayonlar orqali ingliz tili xalqaro muloqotning ajralmas qismi bo'lib qoladi va kelajak avlodlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge University Press.
2. Graddol, D. (2006). English Next: Why Global English May Mean the End of 'English as a Foreign Language'. British Council.
3. McCrum, R. (2010). Globish: How English Became the World's Language. Norton & Company.
4. Jenkins, J. (2009). World English: A Resource Book for Students. Routledge.
5. McArthur, T. (2002). The Oxford Companion to the English Language. Oxford University Press.
6. Yule, G. (2020). The Study of Language. Cambridge University Press.
7. British Council. (2023). The English Effect: The Impact of English, What It's Worth to the UK and Why It Matters to the World.
8. Internet World Stats. (2024). Usage of English Online.